Teljes életpálya, további tervekkel

SZERZŐ: NAGY ZOLTÁN

Sok múlik azon, hogy az ember szakmai életpályája hogyan indul. Vannak-e követendő példák, kedvcsináló momentumok, gyerekkori élmények, amelyek egyértelművé teszik a fiatalon meghozandó döntést a pályaválasztással kapcsolatban. Aztán az első munkahely igazolja vissza ennek a döntésnek a helyességét, vagy az esetleges tévedést.

Krass Dezső (62) esetében az előbbit, hiszen az ország legnagyobb állami gazdaságában kezdhetett dolgozni, ahol a szakma sűrűjében mérethette meg magát, és egy egészen különleges hierarchiába kellett beilleszkednie. Olyanba, ahol a napi munkája mellett szociológiai és pszichológiai tapasztalatokat gyűjthetett, nem mellékesen pedig megfigyelhette különböző vezetési szinteken az érvényesülés praktikáit és az erővonalak mesterséges rendeződését.

Mivel azonban a szakma érdekelte igazán, volt alkalma az állattenyésztés elméleti és gyakorlati oldalával mélységében is foglalkozni, hogy aztán a rendszerváltás után saját gazdaságában és falugazdászi minőségében kamatoztathassa azokat…

Városon, de falusi környezetben

Mosonmagyaróvár „majroki” városrészében gyerekeskedett, ami a mezőváros valóban falusias, gazdálkodók lakta része volt. Valamikor 7 majorság működött itt, amelyeket aztán lassan összeépítettek, és családi házas övezetté vált.

Krass Dezső apai nagyapja katonazenész, pontosabban zenekarvezető – tamburmajor – volt Pozsonyban, majd Trianon után egyre nehézkesebbé vált a családtagok találkozása. Hazatérése után a gazdálkodásban találta meg a számítását, persze nem nagy földeket műveltek, és ezeket is fogatos módszerekkel.

A második világégés után osztályidegennek nyilvánították, földjeinek nagy részét elvették. A maradék földeken és a hatalmas – a házhoz tartozó – kertben persze tovább folyt a munka és az ehhez kapcsolódó piacozás.

A fiatal Krass Dezső itt szívta magába a gazdálkodás alapjait, a természet szeretetét és persze a szabadság érzését, amit a földdel való törődés jelentett. Már kicsi gyerekként is szívesen ment el édesapjával – aki ugyan kereskedőnek tanult – a határba, hogy a Paprét alatti kis földet műveljék. Bejáratos volt már akkor a Gál Pista bácsi nevével fémjelzett gazdaságba, ami később az egyetem kísérleti gazdasága lett, és Gál-telep néven vált ismertté.

Később, a majroki általános iskola elvégzése után a helyi Kossuth Lajos gimnáziumba íratták, ahol legfeljebb a mezőgépszerelő szak lett volna, ami az agrár érdeklődéséhez közel állt, de az általános gimnáziumot végezte el. Ekkor viszont már nem volt kérdés, hogy a szintén helyi Agrártudományi Egyetemre adja be a jelentkezését, ahova fel is vették. Előtte azonban – elő-felvételisként – le kellett tudni 11 hónap katonai szolgálatot Kalocsán, az egyik legkeményebbnek tartott objektumban.

Szerencsére a leendő évfolyamtársakkal kellett együtt teljesíteni a sokszor értelmetlen és embert próbáló feladatokat. Viszont, klasszikus érte-

Régi vetőgép díszeleg a porta bejáratánál

lemben „vidám volt a barakk”, sok volt a tréfa és a derű, ahogyan az a fiatalok körében már akkor is elviselhetővé tette a legbutább parancsot is…

Helyben volt az egyetem

Az egyetemen Krass Dezső, mint helyi lakos természetesen több társával együtt a „bejáró státuszt” érdemelte ki a kollégistákkal szemben. Ez persze nem jelentette azt, hogy egy-egy görbe este után nem a kollégiumban éjszakázott. Családias volt az évfolyam, a közösség, és az egyetemi képzés is nagyon kedvezett azoknak, akik akarták a tanulást.

Ő is ilyen volt, és idejekorán tanulmányi szerződést kötött a Lajta-Hansági ÁG-vel, hogy biztosan olyan helyre kerüljön a diploma megszerzése után, ami kedvére való. Amikor eljött a valétálás, és az agrármérnöki diploma átvételének boldog pillanata, akkor általában megtorpant egy kicsit az ember; nem gondolta volna, hogy ilyen gyorsan eltelik az öt év, és munkába kell állni. Krass Dezső viszont úgy gondolta, hogy ezért küzdött, tanult, vizsgázott, hogy „hát jöjjön, aminek jönnie kell”, és szinte azonnal – 1976 júliusában – munkába is állt. Ettől az ominózus időponttól számítva a szabadidő fogalmát szinte el is felejtette, pontosabban: egy idő után újra kellett értelmezni.

Tehenészeti telepvezetőként kezdett dolgozni a Lajta-Hansági ÁG-nél, az osztrák határ-menti – Várbalog község melletti – Újtanyán, ami a gazdaságon belül köztudottan a „világ végét” szimbolizálta.

Azonnal komoly szakmai munka közepébe csöppent, mert a holstein-fríz átkeresztezés és a brucella-mentesítés folyt egyidejűleg a telepen, és ez a munka az egész hatalmas gazdaság tehénállományának cseréjére irányult.

Egyéves munka volt ez a fiatal szakember számára úgy, hogy osztott műszakban – ahogy az a tehenészetekben dívik – és motorkerékpárral közlekedve kellett megoldani a feladatokat, amíg az első Trabantra nem futotta szülői segítséggel. A tanya lakosai befogadók voltak ugyan, de amikor szolgálati lakást kapott ott, akkor az első éjszaka ellopták a bejárati ajtaját. Mivel ezt kellő humorérzékkel fogadta, vett egy – ideiglenes társnak való – németjuhász kutyát. Ezzel meg az volt a baj, hogy állítólag minden tyúkot „megevett”, amit becsületből természetesen ki kellett fizetnie a sértetteknek. Hát, így indult a barátság a dolgozókkal, amit persze meg lehetett szokni – mondja Krass Dezső –, de alaposan próbára tették a türelmét és az idegrendszerét. A munka pedig embert próbáló volt, gyakran csak egy egész napos alvással lehetett kipihenni a fáradalmakat. A lényeg az, hogy megfelelt a szakmai erőpróbán, és ennek hozadéka volt, hogy állattenyésztőként Mosonszolnokra került.

Folytatás Mosonszolnokon – és az USA-ban

A munka mellett beiratkozott a vállalatgazdálkodási szakmérnöki képzésre, amelyet két év után sikeresen abszolvált. Nem kis meglepetésére ekkor egy amerikai szakmai út várt rá, amelyre nem mondhatott nemet, hiszen sejtése szerint nem kevesebb, mint egy évnyi kalandról volt szó. Igaz, állattartó gazdaságokban kellett dolgozni, de a lényeg a holstein-fríz marhatartás tapasztalatainak megfigyelése, összegyűjtése volt.

Kint aztán minden munkafázisba volt alkalom megpróbálnia magát, még az állatszállításban is, amikor tíz marhát befogadó állatszállító nyerges furgonnal hordta az állatokat a környező farmokról a vágóhídra.

A tényleges munka egy 80 tehenes farmon zajlott, ahol kezdetben óvatosan fogadták, de amikor látták, hogy ízig-vérig állattenyésztő kollégáról van szó, már szinte teljesen önállóan végezhetett mindenféle gazdasági tennivalót. A fejéstől a takarításig, a takarmányozás felügyeletéig mindenből kivehette a részét, amiben a farmgazdálkodás elsajátítása volt a lényeg.

Közben idehaza folytatódott a holstein-fríz program, akkor építették Mosonszolnokon az „ezres” tehenészetet, aminek a beüzemelése szép szakmai feladatként várt rá. Ahogy készültek el az istállók, úgy töltötték fel állatokkal, ő pedig folyamatosan tanította be a fejőket az USA-ban már megismert Alfa-Laval berendezések kezelésére. Ez a szakmai munka 1983-ig tartott, amikor az állami gazdasági „forgószínpad” keretében Újudvari kerületbe helyezték át, ahol szintén „ezres” tehenészet működött.

Újudvari évek

Krass Dezső itt már közel egy évtizedes szakmai rutinnal rendelkezett, így a munka valamivel gördülékenyebben ment, és volt ideje arra is, hogy a különböző vezetői szinteken folyó szakmai és emberi rivalizálást is megfigyelje, illetve ahhoz is alkalmazkodjon.

Számos, derültséget keltő történetet tud mesélni azokból az időkből, amikor a képzett fiatal szakemberek és a politikai hátszéllel érkezett és

vezetői státuszban tartott korosabbak között alakultak ki konfliktusok. Egyébként ebben a tehenészetben is volt mit rendbe tenni, elég sok szakmai és gépészeti hiányosság jellemezte az itt folyó munkát, de végül sikerült a körülményekhez képest helyes irányba állítani.

Feltehetően nem egyedi a példa, hanem a sok szakembert foglalkoztató nagygazdaságban óhatatlanul kiéleződtek a személyi ellentétek, amelyek gyakran a teljesítmény rovására mentek. Ilyenkor nem volt más megoldás, mint a „szakemberforgó" beindítása, a kerületi áthelyezések, annak érdekében, hogy az emberek a munkára koncentráljanak.

Aki tisztességesen dolgozott, és jó szakmai eredményeket tudott felmutatni, azt azért megbecsülték. Ennek jele volt, hogy Krass Dezsőt közben már a Lohmann-sertéstelep, illetve a teljes sertéságazat irányításával is megbízták. Mellette pedig az ezres tehenészet megüresedett vezetői székébe is beültették. Ez megtisztelő feladat volt ugyan, de már a teljesítőképességének fizikai határait feszegette. Ez a munka a gazdaság hatalmas állattenyésztésének 65%-át jelentette, ami óriási felelősség is volt egyben.

Megingott a grandiózus gazdaság

A Lajta Hansági ÁG a múlt rendszer legnagyobb állami tulajdonú gazdasága volt, 20 000 ha területtel, óriási tejtermeléssel, hízókibocsátással és a gyengébb területeken juhászattal. A rendszerváltás szele azonban a nyugati határszélre is megérkezett, és gazdaságon belül is egyre komolyabb anyagi nehézségekkel kellett megküzdeni.

A megoldás, ahogyan sok helyen, végül itt is a privatizáció volt. Krass Dezső is egy szűk szakmai körrel – főállása mellett – tejértékesítési kft.-t hozott létre, amely néhány évig működött, de szakmai ellentéteket is szült. Sajnálatos módon ez rányomta bélyegét a gazdaságban végzett munkára is, amitől az a szép, és sok energiát igénylő szakmai feladat terhessé és élvezhetetlenné kezdett válni számára. Joggal érezhette, hogy közel húsz év becsületes, szorgalmas munkája méltatlanul fejeződött be, de megmaradtak a barátságok, a szakmai kapcsolatok az arra méltó emberekkel.

Amikor az utolsó napon – egy fillér végkielégítés nélkül – hazament, bizony eléggé kilátástalannak érezte a helyzetet, ami persze nem tartott soká. Akkor már voltak földjeik, és bérlési lehetőség is folyamatosan kínálkozott, ami a magángazdálkodás beindításához elegendőnek bizonyult…

Szabadföldi kertészetbe fogott

Krass Dezső nem az a típusú ember, aki negyvenes évei derekán, ereje teljében csak úgy feladta volna. Újrónafőn, szintén agrármérnök feleségével házas ingatlant vettek, és első merész lépésként sertéshízlalással indítottak. Kárpótlási jegyet vásároltak, földekre licitáltak és a földbérleteket szorgalmazták, azzal a nem titkolt szándékkal, hogy berendeznek egy olyan magángazdaságot, ami a jövőjüket jelenti majd.

FOLYTATÁS A 140. OLDALON ▶

M.C.I. Kft.®
2837 Vértesszőlős, Bánhidai u. 7.
Tel.: 34/579-100 • Fax: 34/579-109 • mobil: 06/30/554-5875
E-mail: mci@mci.axelero.net • servicemci@mci.axelero.net • Web: www.mci.hu
GÉPELADÁS, GÉPKÖLCSÖNZÉS, ALKATRÉSZ, SZERVIZ
AZONNAL
ELVIHETŐ GÉPEINK
JD 8270 R (2014),
üzemóra állás: 02, állapot: új
JD 6170 M (2013)
üzemóra állás: 02, állapot: új
ATK 5-höz igénybe vehető
JD 8320 R (2014),
üzemóra állás: 03, állapot: új
JD 8335 R ILS (2014),
üzemóra állás: 03, állapot: új
több darab készleten

Szeretettel várjuk az AGROmashEXPO szakkiállításon, a C pavilon C8 standján!

▶ FOLYTATÁS A 139. OLDALRÓL

MTZ-82-es traktort vettek, alapgépekkel, és a földművelés – azon belül is a kertészet, paprika-, paradicsomtermesztés – kezdett komolyabb méretekben elindulni. Lovakat vásároltak, és csikókat neveltek, ideális gazdasági környezetet igyekeztek teremteni, illetve a vidéki életet hobbilovaglással színesíteni.

Sertés bérhízlalással három évig foglalkoztak – turnusonként 800-1 000 hízóval –, így alapozták meg a magángazdaságukat, igaz, utána 10 évig még disznót sem vágtak – fogalmazza meg akkori átmeneti ellenszenvét a mindenevőkről Krass Dezső. 1996-ban fejezték be a hízlalást, mert akkor már 50 ha feletti területet műveltek, és a növénytermesztési profil egyre vonzóbbá vált számukra...

Időközben a mosonmagyaróvári Trösch konzervgyár keresett termeltetési vezetőt, amit Krass Dezső megpályázott és elnyert. Négy évig folytatta ezt a sok utazással, kereskedelemmel kibővült munkát, miközben odahaza is folyt a kertészkedés. Szakmai meg nem értés okozta a felmondását, de cseppet sem bánta, hiszen nagyobb erőbedobással folytathatta odahaza a gazdálkodást – akkor már 50 ha-t is meghaladó területen.

Falugazdászként folytatta

Az 1999-es év furcsa fordulattal kezdődött, amit talán még maga sem gondolt akkor komolyan. Annak tudatában, hogy a korábbi közel negyedszázados termelési tapasztalatok birtokában van, jelentkezett falugazdásznak. Gondolta, hogy a felgyülemlett tapasztalatot, szakmai ismeretet miért ne kamatoztassa, ha már „kézre volt" neki helyileg is a meghirdetett állás.

Felvették, és minden a tervek szerint alakult. Végtelen türelemmel és szakértelemmel szolgálja a mai napig a gazdatársakat, akikkel megítélése szerint semmi gond nincsen. Mindenki érti a dolgát, ha megakad, akkor pedig segítséget kér. Volt ugyan egy sajnálatos törés a falugazdászi munkájában, amikor – mint kiderült, tévedésből – 8 hónapra mellőzték, de a dolgok jóra fordultak.

A Manitou a kommunális iszap rakodását végzi

Ma is ellátja Jánossomorja, Várbalog, Újrónafő és Hegyeshalom gazdáit, azonban sajnálattal veszi tudomásul, hogy kevés a magyarok részaránya, több a külföldi, főleg osztrák. A falugazdász feladata mára kissé gépiessé is vált, sok adminisztrációval és kevéske szakmai programmal. Nem járnak a termelőikkel bemutatókra, szemlékre, kiállításokra, vagyis a tényleges szakmai programok maradnak el. Lassan a határba se kell kimenni, mert a termelők bemennek az irodába, és elrendezik a dolgaikat, csak ez nem igazi szakmai segítség.

Ausztriában sok minden nem így van, a falugazdász hiteles közéleti ember, akit minden hivatal elfogad. Nem szeret erre hivatkozni – mondja Krass Dezső –, bár lenne mit tanulni bőven a sógoroktól e tekintetben…

Életmódváltozás következik

Krass Dezső 2015 februárban éri el hivatalosan a nyugdíjkorhatárt. Annak ellenére, hogy marasztalták beosztásában, nem akarja a fiatalok elől elvenni a munkát. Annál is inkább, mert szeretne kevésbé nagy ívű, de mégiscsak régóta dédelgetett terveivel foglalkozni. Jelesül a jelenlegi mintegy 230 ha művelt földterületeik keretein belül 7 ha gyümölcsös telepítésbe fogna szívesen.

Ezt nagyon szép szakmai kihívásnak tartja, amihez lenne türelme, és korarányosan is illeszkedne az egyéniségéhez. Persze, az ültetvénytelepítéssel párhuzamosan Tomi fia – aki műszaki ember, és szándékát jelezte már – átvenné a szántóföldi gazdálkodást, ahol hibridkukorica- és apróMag-, valamint vetőmagtermesztés folyik már egy ideje. Kuriózumnak számít emellett a kommunális iszappal történő tápanyag-visszapótlás, ami költségtakarékos és eredményes is.

A kisgazdaságban a mennyiségi növekedés viszont reálisan már nem elképzelhető, ezért a minőségi növekedésre – intenzív kultúrára – helyezi a hangsúlyt; így jött szóba a gyümölcsös, ami birsalma és bio termesztésű bodza lenne.

A jövőt illetően harmonikus átmenetet képzel el tehát, a felsoroltak megvalósítása mellett, miközben mindannyian élveznék továbbra is a vidéki élet összes előnyét.

Krass Dezső javarészt állattenyésztőként élte a szakmai életét, következésképpen ma sem tud meglenni állatok nélkül. Portája hátsó fertályán juhokkal, nyulakkal, galambokkal, baromfikkal foglalkozik szabadidejében, persze csak hobbi szinten. Így teljes az a vidéki életforma, amelyet mindig is szeretett volna megvalósítani…

A kis kedvencek, a nyulak